

w R z y m i e.

Pełnomocnik Wojskowy.

O d p i s.
-----SPRAWY WOJSKOWE

Bardzo gwałtownym napaściom parlamentu a nawet części Senatu uległ projekt ustanowienia generalnego inspektora wojsk. Parlament sprzeciwiał mu się zwłaszcza ze względu na ograniczenie w ten sposób Ministra Wojny, na którym to stanowisko chciałby widzieć urzędnika cywilnego. Senat ze względu na wydatki, które te nowe szarże spowodują.

Ważną w tej chwili pośrednio nawet dla nas, jest sprawa t.zw. "stabilimenti d'artiglieria". Dotychczas fabryki broni, lub fabryki zastosowane do wyrobu amunicji wyłącznie nie zostały zdemobilizowane. Partje postępowe żądają natychmiastowego oddania ich w zarządek robotników, dla prowadzenia fabrykacji pokojowego charakteru, partje wojskowe nie chciałyby dopuścić, by olbrzymie wysiłki wszelkiego rodzaju, jakie państwo dla zmontowania tych fabryk poniosło poszły na marne. Z drugiej strony w dzisiejszych warunkach Włochy nie potrzebują się zupełnie oglądać na pomoc zagraniczną, dekret zaś królewski o tymczasowej organizacji wojska przewiduje utrzymanie fabryk broni arsenałów konstrukcyjnych, laboratorjów pyrotechnicznych, laboratorjów precyzyjnych i fabryk prochu w tej samej co podczas wojny pojemności. W ten sposób uniknie się potrzeby zwracania się do prywatnych przedsiębiorstw w sprawach amunicyjnych i skoncentruje się je wyłącznie w rękach wojskowości.

Organy sztabu gen. wypracowały kosztorys wojny, a mianowicie za czas od 1-go sierpnia 1914 r. do 30-go listopada 1919. Stosunek do takiego samego perjodu czasu poprzedzającego wojnę jest licząc w to wydatki charakteru niezupełnie wojennego, jak pensje i.t.d. jak pięć miliardów do siedemdziesięciu jeden i pół miliardów.

13. lutego w obecności króla, ministrów, generałów i wszystkich attaches wojskowych inaugurowano t.zw. "Museo del Genio Militare" w Zamku Sw. Anieli, w małej kazarni Urbana VII-go. W trzech obszernych pawilonach mieści się, bardzo racjonalnie podzielony najdokładniejszy zbiór kart, map, modeli, zestawień, fotografii traktujących

- 6 -
o obronie, jakoteż zbiór trofeów o charakterze technicznym i bomb
i miotaczy, aparatów do wrzucania płomieni i gazu i obronnych od-
nich środków obrony od aeroplanów, robót fortyfikacyjnych w górach
i.t.d. Wszystko to bardzo szybko skompilowane po wojnie i dające
oficerom inżynierji wojskowej duży materiał do obserwacji i doś-
wiadczeń.

POSELSTWO POLSKIE W RZYMIE

Pełnomocnik Wojskowy

/-/ Kałkowski generał ppor.

Członek Misji

/-/ Kukowski por.

Za zgodność odpisu:

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH

ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L. Dz. 59025, dnia 27/11/1940 r.

zespół, Wydział

INSTITUTE
ARCHIVES
New York

w Rzymie

Pełnomocnik Wojskowy

O d p i s

RAPORT O SYTUACJI POLITYCZNEJ.

Parlament po kilku protestach ze strony socjalistów, dep.-go Modigliani został odroczone na czas nieograniczony, ze względu na ponowny wyjazd prezesa ministrów do Paryża. Gdyby Nitti zażądał votum zaufania, parlament by mu go wyniósł bezwarunkowo, przy panujących obecnie okolicznościach. W orędziu swoim zaznaczył prezes ministrów niebezpieczeństwo, które wzniesła kampanja t.zw. " żółtej prasy". Jak dawniej nacjonalistyczne organy gwałtownie napadały na wszystko co było austrjackie czy niemieckie, by za wszelką cenę, wprowadzić Włochy do wojny, tak dziś podburzają umysły przeciw Entencie i gotowe byłyby łączyć się nawet z Leninem i rządem sowieckim, byle nie z Francją i Anglią. Słusznie też nazywa to groźnem niebezpieczeństwem, bo dzisiejsi nacjonałiści włoscy, podkopują rząd, nie stawiają żadnych pozytywnych programów i nie zastanawiają się nawet nad tem, jakich środków użyć dla uporządkowania spraw państwowych po wojnie.

Z posiedzeń parlamentu wynosiło się wrażenie, że wszelkim kosztem kraj chce pokoju absolutnego na zewnątrz i wewnątrz, że gotów układać się z Rosją sowiecką, byle rozpocząć, a względnie powrócić do normalnej ekonomicznej egzystencji.

O stosunkach z państwem S.H.S. nic specjalnego donieść nie można ze względu na prowadzone w sprawie adriatyckiej układy. Jest dwojaka alternatywa, albo t.zw. układ " prawa" / del diritte/, który dając Włochom wszelkie korzyści i awantaże, zmuszałby jednak kraj do utrzymania wielkich kontyngensów wojska, dla gwarantowania tychże, lub też układ " porozumienia" / conciliazone/, który dając mniej korzyści namacalnych, urządziłby jednak definitywnie stosunek wzajemny obu państw, odnośnie do kwestji adriatyckiej. W tych dniach oczekuje się ostatecznych konkluzji narad, jest jednak wszelkie prawdopodobieństwo, że Włosi dużo ze swoich żądań odstąpią. Wtedy też wyjdzie na jaw prawdziwe stanowisko państwa SHS co do jego wojowniczości lub też tendencji pokojowych.

Za zgodność odpisu:

Poselstwo Polskie w Rzymie
Pełnomocnik Wojskowy
Kątkowski Gen.ppor.